

Klima- og energiministerens besvarelse af samrådsspørgsmål AD, AE og AM om klimatilpasningsplaner, kommunernes indsats og aktindsigt. Miljø- og Planlægningsudvalget den 15. december 2010 – åbent samråd

Stillet af Ida Auken (SF) til besvarelse i åbent samråd

December 2010

Spørgsmål AD:

”Vil ministeren redegøre for og kommentere sagen refereret i Dansk Miljøteknologis blad (oktober 2010) med overskriften ”Borgerne må ikke få besked om klimatilpasning”, om at Energistyrelsen efter sigende tilbageholder oplysninger om kommunernes klimatilpasning, herunder tilrettelæggelse af fremtidige undersøgelser, den juridiske begrundelse for det oprindelige afslag samt det forhold, at aktindsigten efterfølgende gives på grund af omtale i medierne?”

Spørgsmål AE:

”Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at kommunerne vedtager og gennemfører klimatilpasningsplaner samt at disse gøres offentligt tilgængelige for borgerne, jf. udmeldinger fra ordførere fra Venstre og Dansk Folkeparti om, at regeringen skal hjælpe kommunerne med klimatilpasningsindsatsen refereret i Berlingske Tidende den 17. august 2010 ”Krav om tilpasning til monsterregn og stormflod” og den 18. august 2010 ”Venstre vil hjælpe kommuner i vandkamp?”

Spørgsmål AM:

”Er det fortsat ministerens opfattelse, at det går fint med klimatilpasningsarbejdet i de danske kommuner, og at 31 kommuner har en færdig klimatilpasningsplan i et særskilt dokument med angivelse af mål, indsatsområder og midler?”

Tak for de tre samrådsspørgsmål, som jeg gerne vil besvare samlet. Beklager at jeg måtte aflyse sidst.

Aktindsigt i Energistyrelsens afgørelse

Lad mig starte med spørgsmålet om Energistyrelsens afgørelse om aktindsigt.

Min besvarelse af dette spørgsmål bygger på oplysninger, jeg har fået af Energistyrelsen om forløbet af sagen, da der er tale om en afgørelse truffet af styrelsen.

Energistyrelsen afviste den 24. september 2010 en anmodning om aktindsigt fra direktør Jørn Jespersen, Dansk Miljøteknologi, i kommunernes svar på den såkaldte kommuneundersøgelse.

Begrundelsen for styrelsens afslag var hensynet i lovgivningen til fortrolighed i forbindelse med indhentning af data. Kommunerne var nemlig blevet stillet fortrolighed i udsigt i forbindelse med afgivelse af svar for få så høj svarprocent som muligt i spørgeskemaundersøgelsen.

Energistyrelsen genåbnede imidlertid sagen den 12. oktober efter at der i pressen blev sat

spørgsmålstegn ved det juridisk holdbare i afgørelsen.

Efter en grundig revurdering fandt styrelsen, at der ikke kunne ske en undtagelse fra kravet om aktindsigt. Det skyldtes, at Energistyrelsen ikke på forhånd kunne love kommunerne fortrolighed om de indsendte data. Derimod skulle der ske en konkret afvejning af hensynet til kommunernes interesse i fortrolighed over for samfundets interesse i, at oplysningerne blev offentliggjort.

Så der er sket en beklagelig sagsbehandlingsfejl, som der efterfølgende er rettet op på.

Energistyrelsen har beklaget sagen over for kommunerne og har oplyst, at styrelsen naturligvis ikke vil stille fortrolighed i udsigt ved lignende undersøgelser i fremtiden.

Jeg har noteret mig Energistyrelsens afgørelse. Der er ingen grund til at give næring til misforståelser eller mytedannelser. Det er faktisk et positivt billede kommuneundersøgelsen viser alt i alt.

Krav om kommunale klimatilpasningsplaner?

Så er der spørgsmålene om jeg vil sikre, at kommunerne vedtager og gennemfører klimatilpasningsplaner, og om jeg synes, at det går fint med klimatilpasningsarbejdet i de danske kommuner.

Der findes ikke lovregulering, som forpligter kommunerne til at lave klimatilpasningsplaner, men der er heller ikke noget i lovgivningen, der forhindrer, at en kommune udarbejder en sådan plan.

Den eksisterende lovgivning tager udgangspunkt i princippet om, at den danske miljølovgivning administreres decentralt. Dette princip er ført videre i regeringens strategi for klimatilpasning, hvor det er de ansvarlige aktører – statslige såvel som kommunale - der har ansvaret for at sikre, at der iværksættes de nødvendige initiativer med udgangspunkt i sektorlovgivningen.

Jeg mener grundlæggende, at den tilgang, der er valgt i regeringens klimatilpasningsstrategi er den rigtige – den bygger på respekt for sektoransvar og for det kommunale selvstyre og tager højde for, at der er stor forskel på for eksempel kommunerne på den jyske højderyg og Greve kommune.

Som jeg har forstået det, så bakker Kommunernes Landsforening ikke op om et krav om, at alle kommuner skal udarbejde klimatilpasningsplaner. Det bliver hurtigt meget dyrt, og hvem skal lige løfte den regning?

Kommunernes klimatilpasningsplaner er ikke en udtømmende liste over kommunernes totale indsats i forhold til klimatilpasning. Derfor er det vigtigt, at man ikke stirrer sig blind på en klimatilpasningsplan eller strategi som kommunens eneste svar på klimatilpasning. Klimatilpasningsindsatsen kan ske både på det praktiske plan i den enkelte forvaltning og på det overordnede strategiske plan i kommunen.

Lad mig give et eksempel. Ud af de tre nord-sjællandske kommuner - Fredensborg, Hørsholm og Rudersdal - som jeg besøgte i oktober, er det f.eks. kun Hørsholm, der har en klimatilpasningsplan.

Det betyder jo ikke, at de to andre kommuner ikke gør en aktiv indsats på klimatilpasningsområdet. De 2 kommuner indgår således i fællesskab med Hørsholm kommune om at etablere en fælles beredskabsplan og en fælles strategiplan. Kommunerne er i fuld gang, både internt i kommunerne og på tværs af kommunegrænser.

31 klimatilpasningsplaner

Derfor er det heller ikke lakmusprøven for klimatilpasning, som det måske antydes i det tredje spørgsmål, om 31 kommuner i maj 2010 havde lavet en klimatilpasningsplan med konkrete mål og midler eller ej.

For det første kan tilpasningsinitiativer indgå i en række sammenhænge og sektorplaner – det er vel i bund og grund fornuftigt.

Og *for det andet* kunne vi nok hurtigt blive enige om, at det ikke er tilstrækkeligt at have en plan. Papir er som bekendt ikke tilstrækkeligt, så vi skal i høj grad vurdere kommunerne på deres handling. Planer skal omsættes til handling. Og kommunerne er altså i fuld gang, selvom nogen ihærdigt forsøger at tegne et andet billede. Men kommunerne har metodefrihed og arbejder forskelligt med udfordringerne alt efter tradition og konkrete forhold i den enkelte kommune.

Eksempelvis har kystkommuner og kommuner inde i landet forskellige behov, når vi taler om klimatilpasning.

Blandt andet derfor griber kommunerne området an på mange forskellige måder.

I Slagelse indgår klimatilpasningsinitiativer f.eks. i en meget omfattende kystplan, da man har mere end 180 km kystlinje.

I Furesø kommune, som ikke har nogen kystlinje, har man sat fokus på regnvand og udarbejdet en strategi for, hvordan dette skal håndteres.

Det er kommunerne, der har lokalkendskabet. Kommunerne er dermed også den rette myndighed til at vurdere, hvor fokus bør være i planlægningen i netop deres kommune, så man sikrer, at der bliver taget højde for klimaændringerne på den bedste måde.

Kommunerne skal naturligvis have de bedst mulige redskaber til at håndtere udfordringerne, og fra mine rejser rundt i landet ved jeg, at mange kommuner efterlyser både viden og værktøjer til at håndtere de nye udfordringer.

Derfor arbejder regeringen også seriøst med løbende at udvikle værktøjer og stille viden til rådighed. Lad mig illustrere med følgende 6 initiativer:

1. Lovgivning

For det første ser vi på lovgivningssiden løbende på om vi har de nødvendige rammer, og et større klimatilpasnings-check af sektorlovgivningen blev afsluttet efter et fælles samarbejde mellem KL og staten i maj i år. Dette udvalg konkluderede, at de lovgivningsmæssige rammer allerede er til stede.

Supplerende har miljøministeren iværksat et arbejde, som skal se på kommunernes mulighed for at lave grønne lokalplaner, så det bliver muligt at stille krav om grønne tage eller separate spildevandssystemer, så man ikke leder regnvand ned i kloakkerne.

Regeringen har også taget initiativ til at nedsætte et spildevandsudvalg, som bl.a. skal se på hvordan man øge incitamenterne til alternativ afledning af spildevand.

2. Løbende dialog med KL og miljøministeren.

For det andet har jeg en løbende dialog med KL og miljøministeren, og vi er enige om at mødes regelmæssigt for at drøfte udfordringerne, dele viden og sikre, at der sker de nødvendige fremskridt. [Næste møde er d. 19. januar 2011].

Jeg mødtes med miljøministeren og med formanden for KL's Miljø- og Teknikudvalg Martin Damm i slutningen af august. Det var et meget konstruktivt møde, hvor vi fik slået fast, at kloakkerne er kommunernes ansvar, og at det er kommunernes ansvar at sikre, at kloakkerne er dimensionerede til at kunne håndtere vandmængderne. Samtidig havde vi en fælles forståelse af, at mange kommuner er godt i gang med at tilpasse sig klimaudfordringerne.

3. Et fælles klimascenarie

For det tredje har Videncenter for Klimatilpasning i juni i år meldt et klart planlægningsgrundlag ud til kommunerne - det såkaldte A1B-scenarie. Dette scenarie peger for perioden 2021-50 i retning af vintre, der i gennemsnit bliver 1 grad varmere, en vækstsæson, der i snit er tre uger længere samt ekstreme regnskyl, der kan bidrage med 6 % mere nedbør end i dag.

Kommunerne kan lægge dette scenarie til grund for deres klimatilpasningsplanlægning. Dét har jeg efter mit møde med Martin Damm i august understreget i et brev til alle landets borgmestre.

4. Fælles screeningsværktøjer

For det fjerde er Videncenter for Klimatilpasning, KL og kommunerne i fuld gang med at lave screeningsværktøjer, der kan bruges af kommunerne, så det bliver nemmere at skabe sig et overblik over, hvor der konkret bør gøres noget. Værktøjerne vil løbende blive stillet til rådighed på klimatilpasningsportalen, som de bliver færdige.

5. Forbedrede varslingsystemer

Og for det femte er DMI i fuld gang med at opjustere deres varslingsystem, så det i højere grad er gearet til nutidens og fremtidens mere ekstreme vejr.

6. Fælles videndeling

Endelig og for det sjette er Videncenter for Klimatilpasning ved at udvikle et interaktivt Danmarkskort med link til de kommuner, der har oprettet sider med klimatilpasning, herunder link til både klimatilpasningsplaner og andre planer, hvor klimatilpasning indgår.

Det håber jeg bliver færdigt meget snart.

Jeg er overbevist om, at det vil være et nyttigt redskab, som vil medvirke til at skabe yderli-

gere overblik over kommunernes klimatilpasningsindsats.

Men det er klart, at der kan gøres mere. Det er jo hele tankegangen i klimatilpasningsstrategien, at den skal være dynamisk og udvikles i en tæt dialog mellem alle aktørerne.

”Tour de klimatilpasning” i 2011

Derfor lægger jeg også stor vægt på, at Videncenter for Klimatilpasning som opfølgning på kommuneundersøgelsen og afrapporteringen fra Københavns Universitet i 2011 gennemfører en ”Tour de klimatilpasning” over for landets kommuner for at få gjort mere opmærksom på den viden og de værktøjer, der allerede er til rådighed.

Går det godt i kommunerne?

Det tredje og sidste spørgsmål er om jeg synes det går godt med klimatilpasningen i kommunerne.

Det reelle billede er, at klimatilpasningen i kommunerne er godt i gang, og at regeringens klimatilpasningsstrategi er den rigtige tilgang over for de udfordringer, som klimaforandringerne vil give os over de næste mange år.

Kommunernes engagement og indsats på klimatilpasningsområdet blev eksempelvis bekræftet i Videntcenter for Klimatilpasningss kommuneundersøgelse fra maj i år, og i en af-rapportering af samme undersøgelse fra Københavns Universitet fra november.

Jeg siger ikke, at alt er fryd og gammen, og jeg har flere gange sagt, at vi naturligvis ikke er i mål endnu – vi betræder jomfruelig jord! Der er kommuner, der bør gøre mere, og der er behov for endnu mere information og vejledning fra statslig side. Det viste disse undersøgelser også.

Men det er også vigtigt, at kommunerne får kendskab til den viden, der allerede er tilgængelig. Videntcenter for Klimatilpasning vil derfor øge formidlingsindsatsen overfor kommunerne – som nævnt med en systematisk, direkte dialog med de enkelte kommuner.

Hvad er alternativet til regeringens strategi?

Hvad er det fældende bevis på, at den tilgang som regeringen og kommunerne - senest på vores møde i august med Martin Damm har givet hinanden håndslag på - skal erstattes af statslig detailstyring og kommunal umyndiggørelse? Hvad er alternativet?

Øget statslig indblanding er udtryk for manglende tillid til det kommunale selvstyre og kommunernes evne til at samarbejde og klare udfordringen.

Min tilgang er, at det kommunale selvstyre skal respekteres, og at der gennem dialog og samarbejde kombineret med statslige planlægningsværktøjer sikres en fornuftig og løbende indsats tilpasset de lokale behov og baseret på den løbende forbedring af viden og teknologi, som udvikles.

Og det er **ikke** det samme som, at man først forholder sig til problemerne hen ad vejen, som de opstår. Eller som en strategi, ”der fejlede noget så grusomt” med den ekstreme regnmængde, som vi oplevede i august. Uanset hvilken strategi regeringen havde valgt, ville vi ikke kunne have undgået disse begivenheder.

Vi kan ikke kloakere os ud af klimaforandringerne – ikke som ansvarlige politikere i alle tilfælde.

Jeg vil heller ikke tegne et billede af, at klimatilpasningen i Danmark er uden problemer og at der ikke er udfordringer. Klimatilpasning er et nyt område for kommunerne – det er det for os alle.

Og det er et svært område – det er det for os alle. Det skyldes, at der hersker stor usikkerhed om fremtidens klima, uanset hvordan vi vender og drejer det.

Men dagsordenen har rykket sig – kommunerne tager deres ansvar alvorligt, og arbejder med de udfordringer, som klimaforandringerne giver anledning til. Det afgørende er, at alle aktører tager deres ansvar alvorligt, og dér har jeg fuld tillid til det samarbejde, vi har fået etableret sammen med kommunerne.

TAK.